

Rosja: Nowe zasady zatrudniania gastarbeiterów z WNP

Katarzyna Chawryło

25 listopada prezydent Władimir Putin podpisał ustawę zmieniającą zasady zatrudniania obcokrajowców z krajów, które mają z Rosją umowy o ruchu bezwizowym. Przepisy dotyczą imigrantów zarobkowych z krajów WNP, którzy uzupełniają niedobory na rosyjskim rynku pracy, ale swoją obecnością wywołują często negatywne reakcje społeczeństwa. Nowela, która wejdzie w życie w styczniu 2015 roku, umożliwi zatrudnianie obcokrajowców na podstawie tzw. patentów (zezwoleń na podjęcie pracy), opłacanych co miesiąc przez samego imigranta. Dotychczas patent uprawniał do podjęcia pracy wyłącznie u osób fizycznych (np. jako pomoc domowa). Warunkiem uzyskania patentu będzie przedłożenie szeregu dokumentów, m.in. meldunku w Rosji, zaświadczenia lekarskiego, ubezpieczenia medycznego, certyfikatu potwierdzającego znajomość języka rosyjskiego, kultury i prawa FR oraz złożenie odcisków palców. Według rosyjskich władz nowe ujednolicone procedury pozwolą zwiększyć kontrolę nad napływem do Rosji imigrantów zarobkowych oraz umożliwią legalizację gastarbeiterom, którzy już teraz pracują w Rosji nielegalnie.

Nowela nadaje władzom regionalnym prawo regulowania napływu zagranicznej siły roboczej na lokalny rynek pracy, poprzez określanie liczby i ceny wydawanych w regionie patentów. W Moskwie np. cenę patentu ustalono na 4 tys. rubli (dotychczas 1,2 tys.). Dochód ze sprzedaży patentów zasili budżet regionalny.

Komentarz

- Przyjmując nowelę, Kreml odpowiada na postulaty społeczeństwa, domagającego się zacieśnienia kontroli nad napływem siły roboczej z krajów posowieckich i zaostreżenia wymogów dotyczących podjęcia przez nich pracy w Rosji. Z drugiej jednak strony, władze prowadzą politykę integracji obszaru posowieckiego, zwłaszcza rozwijając projekt Unii Eurazjatyckiej, która zakłada zniesienie barier narodowych dla przepływu siły roboczej.
- Wdrożenie systemu patentowego może wywołać efekt odwrotny, niż zapowiadają władze i zepchnąć jeszcze większą część imigrantów do szarej strefy. Wyśrubowane wymogi formalne oraz wysokie opłaty utrudnią bowiem procedurę legalizacji zatrudnienia i podniosą jej koszty. Co więcej, zmiany dają władzom regionów prawo zrezygnowania z wydawania patentów zależnie od sytuacji na rynku pracy, co może uniemożliwić legalizację zatrudnienia w niektórych regionach. Nie należy się natomiast spodziewać, że nowe przepisy wpłyną na ograniczenie imigracji zarobkowej do Rosji – kraj ten ze względu na chłonny rynek pracy oraz istotną różnicę w poziomie zarobków pozostaje atrakcyjnym kierunkiem dla imigrantów z krajów posowieckich.

- Powierzenie władzom regionów odpowiedzialności za określanie ceny i liczby wydawanych patentów stwarza ryzyko, że nowe przepisy będą traktowane jako źródło dodatkowych dochodów. Jest to prawdopodobne w przypadku regionów, które są atrakcyjne dla imigrantów (np. Moskwa i obwód moskiewski) oraz tych, które z powodu ograniczenia dotacji z budżetu centralnego oraz pogorszenia sytuacji gospodarczej Rosji są zmuszone do oszczędności.